

רוקדים בכלא

ישראל, על מנת שיראו את השגחתו יתברך וידעו שהוא לבדו מגן ומושיע. על מנת שאותה הבנה תושרש בתוך העם היהודי ובעזרתה יוכל במשך השנים העתידות לבוא מאז ועד הגאולה העתידה בב"א לחיות בתוך הנהגה נסתרת של הקב"ה, ועם כל זה לא לאבד אמונה ולא לשחרר אחיזה.

האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל זצ"ל שהה זמן רב בסיביר, כשהרשעים הבולשביקים מתעללים בו. כשהגיעה תום תקופת המאסר, נקבע יום השחרור שלו ושל יהודי נוסף שנתפס יחד איתו ליום שבת, אך לפני השחרור היו צריכים שניהם להתייצב בפני המפקד ולחתום על טופס השיחרור.

לאחר שראה שהרב אינו מגיע, ניגש אליו המפקד בעצמו לבדוק מה קורה "אתה לא רוצה להשתחרר?" שאל אותו המפקד בתמיהה, וכשענה הרב שודאי שכן, הגיש לו את הטפסים וביקש ממנו לחתום, אולם הרב סירב לחתום ואמר שבשום אופן לא יחתום במהלך השבת, המפקד הזהיר אותו שאם לא יחתום הוא ישאר בסיביר ללא הגבלת זמן, אך הרב סירב לחלל את השבת ולא חתם.

ניגש המפקד ליהודי השני שהיה אמור להשתחרר והביא לו את טפסי השיחרור שיחתום עליהם, אך גם היהודי אחרי שראה את סירובו של הרב לא הסכים לחתום. כשראה זאת האדמו"ר מזוועהיל, ניגש בעצמו

למפקד ואמר לו שהוא יחתום בשביל אותו יהודי, לשאלת המפקד למה לעצמו לא הסכים לחתום אך עבור חברו הוא מוכן לחלל שבת, ענה הרבי: "אני עדיין יכול להשאר כאן בסיביר ויש לי כח לסבול, אולם חברי אין בכוחו לסבול יותר, ויש בזה משום פיקוח נפש – לכן מותר לחתום עבורו". כשראה המפקד את נחישות האדמו"ר להציל את חברו, החליט לשחרר את שניהם ללא חילול שבת.

ובשירת הים מפרש הרש"ר הירש על הפסוק "עזי וזרמתי יהי וגו'": עזי – הוא מלשון "עוז" כוח העמידה וההתנגדות, ששום כח אחר לא יוכל לו, עוזי וזמרתי – עמידתי הבלתי מנוצחת והזמירה שאני משמיע בשעה זו – יהי: שתיהן באות מכוחה של יד ה'. גם הישועה וגם ההתפעלות שהישועה עוררה בי, גורלי וחיי נפשי, שניהם התגלות גבורתו של הבורא, המחיייה אותי בכל עת ובכל שעה. עזי – הכח של האדמו"ר מזוועהיל לא לחתום ולהשאר בסיביר, וזמרתי – השירה של הרב זושא מאניפולי מסביב לאסלה, הכל מ-ה!"

פעם אחת הכניסו את ר' זושא מאניפולי לבית הסוהר. כשהוא נכנס פנימה הוא ראה שבאמצע החדר שמו כלי המיועד לצרכים. אי אפשר ללמוד תורה, אי אפשר להתפלל, אי אפשר לעשות שום דבר שבקדושה. הרב זושא היה ממש שבור מכך, אבל אחרי כמה דקות לקח הרב את כל "חברי החדר" שלו והתחיל לרקוד איתם מסביב לדלי הצרכים, ריקודים ושירים בקולי קולות. השירים היו כל כך חזקים עד שהשומר הגיע והתחיל לצעוק: "מה קורה כאן? למה אתם רוקדים!?" הרב זושא לא ענה, רק המשיך בשירים ובריקודים יחד עם שאר האסירים, השומר המשיך לצעוק ולצוות עליהם להפסיק, אך הם בשלהם. עד שאחד האסירים אמר לו שכנראה דלי הצרכים הוא שמשמח את היהודי, הלך השומר לקח את הדלי והשליך אותו החוצה.

כששאלו את רבי זושא מה קרה, הוא ענה שבאמת בהתחלה שנכנס וראה את המצב שבו אין לו אפשרות לקיים מצות או ללמוד תורה הוא היה שבור לחלוטין, אבל אז הוא חשב: "הרי מי הכניס אותי כאן לבית הסוהר? אני יודע שרק הקב"ה הוא זה ששם אותי במקום הזה ואם כן כמו שהיתה לי מצוה ללמוד תורה, עכשיו קיבלתי מצוה חדשה – לא ללמוד תורה, ובגלל שזאת מצוה נדירה, אם כבר הזדמנה לי מצוה נדירה למה שלא אהיה שמח? מיד התחלתי לשיר ולרקוד."

הרש"ר הירש בתחילת הפרשה (שמות יג, יז-יח) כותב שאחרי יציאת מצרים כשעם ישראל עומדים להכנס אל תוך חיי העמים, כלומר, החיים הרגילים שדרכם דרך הטבע ובשונה

ממה שהורגלו להנהגה ניסית, יהיו הם מעתה תחת הנהגה נסתרת של הבורא, ובחיים שכאלה חובה על האדם להפעיל את כל כוחותיו וכשרונותיו כדי להשיג את המטרות שקבען הבורא, ואילו את הצלחתו יתלה בסייעתא דשמיא המובטחת לכל מי שעושה את מעשיו תוך נאמנות לדבר ה'. אך אחרי שנות העבדות במצרים עם ישראל עדיין לא היה בדרגה שהוא יכול לעמוד ביעודו שהוא ללכת בדרכי התורה ולקיים את מצות ה' בתוך הנהגה הנסתרת, ולכן המטרה של הדרך שבה לקחם הקב"ה הייתה להכניסם במלוא התודעה על מציאות הבורא ורק נסיונות מופלאים יחנכו את העם וישתלו בליבם את ההכרה, שהשגחת הבורא היא זו שמושיעה אותם יום יום בכל התנאים ובכל המצבים. והחינוך הזה היה תכלית המסע דרך המדבר, זוהי משמעות "ויטב אלוקים את העם דרך המדבר".

כל המסע במדבר, קריעת הים, ענני הכבוד, המן ובאר מרים, הכל היה תהליך חינוך, כעין בית ספר והכנה של הקב"ה לעם

